

En framtid att längta till

"Kommunen ska vara en förebild"

Medlemmar berättar s. 4-5

"Det krävs politisk mod"

Intervju med forskare Mikael Karlsson s. 6

Kampanjen "En bättre dag"

Hur kan platser i kommunen förändras om vi ändrar vårt resande? s. 8-9

Vinster med ett aktivt klimatarbete

Kommuner delar med sig av sina erfarenheter s. 11

Föreningen för
kommuner och regioner
med klimatarbete
i framkant

KLIMAT
KIK
KOMMUNERNA

Välkommen till Klimatkommunerna!

Vår uppgift som förtroendevalda är att göra vardagen bättre för våra invånare och att utveckla vår kommun. Att vara kommunpolitiker i klimatförändringens tid lägger till ytterligare ett ansvar. Mer än någonsin behöver vi lyssna på vetenskapen och ta in den stora utmaning vi står inför. Vi behöver se möjligheter och måla upp lokala framtidsbilder. Vi behöver testa att göra nya saker, testa att sluta göra saker och testa att göra saker på nya sätt. Alltsammans medan vi jobbar tätt tillsammans med invånare, företag och föreningar.

I min hemkommun Skellefteå, där växer det så det knakar. Vi befinner oss i en unik grön samhällsomvandling som lockar folk från hela världen. När det stod klart att Northvolt skulle etablera sig i kommunen insåg vi att vi behövde en tydlig vision om vart vi ville med vår utveckling. Vi har ett ansvar att förmedla de positiva effekter som omställningen kan medföra för invånarna i Skellefteå. Tillsammans med näringslivet, civilsamhället och andra

har vi skapat en gemensam berättelse och visionen "En hållbar plats för en bättre vardag." Detta har varit oerhört värdefullt - att ha en tydlig riktning utstakad och kunna förvissa Skellefteåborna om att det blir bra.

Som ordförande i Klimatkommunerna är jag stolt över det arbete som görs hos våra medlemmar. I Klimatkommunerna möts förtroendevalda från olika kommuner och partier som allihop drivs av viljan att skapa en bra nutid och framtid. När vi har lyckats med att få vardagen att gå ihop samtidigt som vårt klimatavtryck är inom planetens gränser - då har vi nått dit vi vill!

När du nu läser den här broschyren hoppas jag att du får med dig tankar och idéer om vad en hållbar plats för en bättre vardag kan innebära i din egen kommun.

Evelina Fahleson
Ordförande i Klimatkommunerna
Kommunalråd i Skellefteå kommun

Föreningen med sikte på framtiden

Klimatkommunerna är föreningen för kommuner och regioner som arbetar aktivt med lokal klimatomställning. Vår vision är att skapa en framtid att längta till. Vårt övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel. Genom ett ambitiöst, professionellt arbete med bred politisk förankring är Klimatkommunerna drivande i Sveriges klimatomställning.

I och med närheten till medborgare, den långa erfarenheten av fysisk planering och energistyrning

samt genom rollen som stora arbetsgivare, har kommuner en nyckelroll i Sveriges klimatarbete.

Genom Klimatkommunerna får medlemmarna en stark plattform för dialog och erfarenhetsutbyte. Vi lär av varandra och tar tillsammans fram nya lösningar som ökar takten i klimatomställningen. Vi blir också en stark röst för att påtala kommunernas roll i den nationella klimatpolitiken.

Klimatkommunerna bildades som ett nätverk 2003 och blev en förening 2008. Sedan start har vi vuxit till att gemensamt representera över 5 miljoner invånare.

”Vill kunna säga att jag gjorde allt jag kunde”

”Jag engagerade mig som politiker för att jag vill kunna se mitt barn i ögonen och säga att jag gjorde allt jag kunde för att lämna efter mig en bättre och renare värld. Karlstad är en attraktiv kommun som har kommit långt i sitt miljöarbete. Jag vill bidra till att Karlstad fortsätter vara bra men också att vi tar kliv framåt i vårt miljö- och klimatarbete.

Vi har senaste året haft ett projekt från ett medborgarförslag och en motion, med en återbruksgalleria (Rundgång). Vi har även tecknat klimatkontrakt med företag och går nu vidare med föreningar. Karlstad har också ett elevborgarråd för klimatet som lämnar förslag till politiken.”

Cecilia Boman Lindström (MP), ordförande i miljönämnden, Karlstads kommun

”Jobbar för en effektiv lokaltrafik”

”Våra invånare förtjänar en seriös klimatpolitik – vi måste göra de stora utsläppsminskningar som vi vet krävs, samtidigt som vi anpassar oss för att möta framtida utmaningar. Jag jobbar för att göra det lättare för våra medborgare att cykla mer och för att få till en effektiv lokaltrafik och mikromobilitet, fler laddstolpar och närproducerad el. Våra grönområden är viktiga för Järfällaborna – därför förtätar vi bostadsområden för att skydda dessa områden.”

Aphram Melki (C), kommunalråd i Järfälla kommun

RENAULT MEGANE E-TECH 100% ELECTRIC

oavsett behov så har Renault en elbil som passar just er verksamhet. upptäck t ex Megane E-Tech 100% electric med upp till 470 km räckvidd*. elektrifiera era transporter med nästa generations elbilar med längre räckvidd, mer komfort och innovativ teknik. läs mer på [renault.se](https://www.renault.se)

*beroende på batteriladdningsnivå och körstil. energiförbrukning blandad körning: Megane E-Tech 15,5-16,1 kWh/100 km (WLTP). CO₂-utsläpp 0 gram/km vid körning exkl. slitagedelar. räckvidd och förbrukning påverkas bl. a. av extrautrustning, väder, körstil, hastighet m. m. Renault reserverar sig för eventuella felskrivningar.

[renault.se](https://www.renault.se)

”Kommunen ska vara en förebild”

”Vaxholms natur och vatten är vår attraktionskraft. Kommunen ska vara förebild för invånare och näringsliv och i samverkan ansvara för nollutsläpp, resiliens, biologisk mångfald och den marina miljön, nu och för kommande generationer.

Arbetet bygger på vilja, handlingskraft, kreativa tekniska lösningar, uppföljning och långsiktighet över mandatperioder.”

Tina Runhem (M), Kommunstyrelsens ordförande, Vaxholms stad

”Jag vill säkerställa en framtidstro”

”Östersunds kommun befinner sig i en spännande tid som en självklar del av den gröna industriomställningen. Det är avgörande, då en hållbar tillväxt är central för kommunens fortsatta utveckling. I grunden handlar det om att säkerställa att kommuninvånare idag liksom imorgon får bästa möjliga levnadsvillkor, trivs på platsen man bor, lever och verkar på och känner framtidstro. För mig är det också mitt ständiga uppdrag att verka för som kommunstyrelsens ordförande.”

Niklas Daason (S), Kommunstyrelsens ordförande, Östersunds kommun

Mer om vårt arbete, pågående projekt och evenemang finns på www.klimatkommunerna.se. Där hittar du även ”Citattgalleri: Lokala ledare berättar” som rösterna ovan är hämtade från.

6 "Det krävs politiskt mod"

Mikael Karlsson är docent i miljövetenskap vid Uppsala Universitet och har en lång karriär bakom sig som bland annat forskare, rådgivare till regeringen och flera internationella uppdrag. I dag leder han en grupp forskare som tittar på klimatomställning med fokus på samhället. Frågor som gruppen arbetar med handlar om allt från demokrati, politiska strategier, styrmedel, lagstiftning och processer för beslutsfattande.

Hur ser du på klimatkrisen?

- Både klimatkrisen och klimatomställningen har synergier där ett område påverkar ett annat. Man pratar ofta om "den trippla krisen" med klimatförändringar, spridning av miljögifter och förlust av biologisk mångfald. Dessa områden hör ihop, där spridning av miljögifter genom ökad trafik exempelvis påverkar den biologiska mångfalden negativt. Men synergieffekterna finns också i lösningarna, säger Mikael Karlsson.

Vilka synergieffekter finns i lösningarna?

- Ett exempel är om du skapar grönare städer. Då kommer den här grönskan också bli en kolsänka och då minskar man människans påverkan på klimatet. Ett ännu tydligare exempel är användningen av fossila bränslen. Minskar vi den användningen så minskar vi också nivåerna av luftföroreningar. Det dör ungefär 7 000 människor årligen i Sverige på grund av luftföroreningar, alltså 30 gånger fler än vad som dör i trafiken årligen. Gör vi klimatomställningen och minskar vår användning av fossila bränslen, så får vi mycket lägre halter av luftföroreningar och räddar många människoliv. Det här är en nytta som vi får i närtid, annars är ju nyttan av klimatarbetet något vi får i framtiden.

Mikael Karlsson lyfter ofta fram kommunernas arbete i klimatomställningen.

- Kommunerna styr planeringen och därmed också exempelvis trafiken. Det finns ett vägval att göra där, antingen orsaka stadsutglesning och placera stora köpcenter med mera utanför staden vilket ger fler transporter, eller satsa på närhet och täthet i kombination med grönområden i stadsmiljöerna. Det här har Klimatkommunerna förstått och det är därför det är så roligt att arbeta med dem. Vissa

går före och visar vad som är möjligt, och där fyller Klimatkommunerna en viktig roll.

Vad är din bild av Klimatkommunerna?

- Jag är imponerad av deras arbete och att de håller fast vid detta oavsett om det är höger- eller vänstermajoritet. Klimatkommunerna sätter fingret på något viktigt, och det är att det krävs ett politiskt mod och ledarskap att förklara för människor att det inte bara är viktigt med klimatomställningen, det är också möjligt. Tänk om vi hade haft samma politiska mod nationellt som i Klimatkommunerna, eller som man hade under pandemin där man visade att det är både viktigt och möjligt att anpassa sin vardag.

Hur ser du på det här begreppet "politiskt mod" gällande klimatarbetet?

- Jag förstår att det kan kännas tufft och svårt att ställa om energi- och transportsystemet i hela samhället för en kommun som har ganska liten rådighet. De styr ju inte över den nationella politiken eller energipriserna i världen. Men det är modigt att stå längst fram och ha tuffa klimatmål. Det är sådant som gör att människan kommer till månen, eller att jag har hela världens samlade kunskap fyra klick bort i telefonen i min ficka.

Hur ser du på kommunernas klimatarbete idag?

- Det finns en väldigt stor bredd och en stor skillnad i ambition, men min allmänna bild är att de kommuner som är med i Klimatkommunerna har ett oerhört imponerande arbete. Det finns en stor potential men det blir svårt för kommunerna när den nationella politiken avvecklas. Men det är glädjande att se att de flesta kommunerna jobbar med de här frågorna och har förstått att klimatarbetet ger en bättre kommun. För klimatomställningen är ju inte något som är dåligt för alla, det är något som är bra för alla.

Hållbara beslut ska vara smidiga

Vi på Indus jobbar aktivt för att lyfta hållbarhet i offentliga upphandlingar. Vi gör det eftersom vi är övertygade om att det både är nödvändigt för den gröna omställningen och för att alla tjänar på det. Vi vet också att hållbarhet inte sker på riktigt- utan ett bra samarbete.

Idag är det få aktörer inom offentlig sektor som väljer att använda solkraft som energikälla i tillfälliga lokaler. Det säger oss att leverantörer behöver ta ett större ansvar för att underlätta för andra att kunna fatta hållbara beslut. Därför har vi tagit fram ett koncept med solkraft för våra moduler. Helt återbrukbart. Inget krångel kring installation och underhåll. På köpet sparar våra kunder i snitt femtio procent av energin.

Alla dagar där vi sänker våra klimatavtryck räknas.

Vi erbjuder lokaler med fossilfri energi som kan återbrukas om och om igen!

www.indus.se 0303- 390 400

En bättre dag

Klimatkommunerna har tagit fram kampanjen "En bättre dag" för att visa hur en och samma plats kan förändras när vi låter andra saker ta plats i stället för bilen och parkeringsplatser. Kampanjen började med att Klimatkommunerna ställde sig frågan hur en bättre framtid kunde se ut. Kanske är den inte så långt borta! Med små medel skulle våra liv kunna fyllas med mer umgänge, grönska, rörelse och en skönare vardag. Kampanjen, med tillhörande bilder och filmer, är fri att använda för våra medlemmar.

En gata i stan

Vi är ofta i rörelse. Mellan hemmet och jobbet. Mellan skola och besök hos vänner. Mellan handling och aktiviteter. Och ofta tar vi bilen – även när vi ska ta oss korta sträckor. Faktum är att hälften av alla bilresor i Sverige är under fem kilometer.

Tänk dig att du istället för att hoppa in i bilen tar en promenad till närmaste mataffär, en cykeltur med barnen till skolan eller bussen till jobbet. Se framför dig hur gatorna inte längre är fulla med bilar som rusar hit och dit. Istället rör sig människor i en lugnare takt, vinkar och hejar på varandra längs vägen. Var du än går eller cyklar finns det breda trottoarer och cykelvägar som gör resan säker och bekväm. Smalare bilvägar och färre parkeringar har gett utrymme till mötesplatser och grönska utanför matbutiken. Du kan höra fågelsången och du kanske möter bekanta längs vägen. Luften är friskare och du känner dig piggare.

Bostadsområde

Bor du i ett område med flerbostadshus? Kanske delar ni tvättstuga och soprum men varför inte dela fler utrymmen på ytor som idag består av parkeringar? Tänk dig att ni ersätter delar av era parkeringar med en skön gräsmatta för picknick och lek. Gemensamma odlingslotter och grillplatser för umgänge med grannarna. En verkstad där ni kan dela verktyg, reparera cyklar och återbruka. En byteslokal där kläder, böcker och inredning kan finna nya hem.

Kanske tänker du att det låter lockande, men att parkeringarna ju behövs för bilarna. Faktum är att det finns mer parkeringsyta än bostadsyta i Sverige (3-5 parkeringsplatser per bil) och att privatägda bilar står still över 96 % av tiden. Tänk om vi kunde passa på att använda vissa av dessa parkeringar till annat än att förvara bilar och istället designa hemmamiljöer att trivas i.

Skolgård

Det är morgon och dags för barnen att ta sig till skolan. Av ren vana hoppar ni in i bilen. Det känns snabbt och tryggt. Men kanske skulle ditt barn kunna gå eller cykla till skolan i stället? Med eller utan en vuxen i sällskap. Längs skolvägen träffar barnen varandra. De pratar, får frisk luft, motion och kanske stannar till och klappar en katt. Så lämna bilen hemma i morgon.

Du bidrar inte bara till en säkrare trafikmiljö vid ditt barns skola. Du ger ditt barn bättre hälsa och förutsättningar för bättre skolresultat. När barn känner att de själva kan ta sig runt i närområdet ökar deras självförtroende. Och tänk så mycket plats som idag används till parkeringar vid skolan och som istället skulle kunna bli en del av skolgården.

Vi stöttar kommuners klimatarbete

På vår hemsida finns en omfattande kunskapsbank med konkreta råd och beprövade åtgärder. Där finns också lättillgängliga material på olika teman och för olika målgrupper. Här presenterar vi två av dem. Vår kunskapsbank och våra material är fria för alla att använda.

Klimatguide för kommunpolitiker

Vilka politiska beslut behövs för att sätta fart på kommunens klimatarbete? Klimatkommunerna presenterar en checklista för framgångsrikt klimatarbete. Listan innehåller exempel på beslut som kommunen behöver ha på plats, för att skapa ett långsiktigt, strategiskt klimatarbete.

I vår Klimatguide för kommunpolitiker kan ni även läsa om de framgångsfaktorer som vi har identifierat hos kommuner som lyckats minska sina utsläpp över tid:

- Fastställ en plan för klimatomställningsarbetet
- Skapa politisk samsyn
- Avsätt resurser för klimatstrategiskt arbete
- Våga hantera målkonflikter
- Var en lokal förebild och ledare
- Var aktiv regionalt och nationellt
- Sök utvecklingsmedel
- Inkludera landsbygden

Klimatkunskap för lokala ledare

Materialet ger grundläggande kunskap om vad klimatomställningen innebär och konkreta tips på åtgärder och arbetsmetoder. Fortbildningen består av två självstudiematerial som du går igenom i lugn och ro vid din dator. Till varje del finns en sammanfattning och samtalsfrågor som du och dina politikerkollegor går igenom tillsammans. Exakt hur ni vill göra bestämmer ni själva utifrån vad som passar er bäst.

På vår hemsida hittar du allt material och några tips på hur det kan användas. Hör av till Klimatkommunernas kansli om vi vill ha ytterligare vägledning!

Vinster med ett aktivt klimatarbete

Att arbeta med att minska utsläppen är bra för miljön, människor och ekonomin. Med små medel kan man göra stora förändringar, och med stora medel kan man förändra hela samhällen. Här berättar vi om fyra exempel från våra medlemmar där utsläppsminskningar och ekonomiska besparingar går hand i hand.

Karlstad har minskat sina driftkostnader

Karlstads kommun har sett både klimatvinster och driftbesparingar i sina klimatinvesteringar. De 25 miljoner kronor som kommunen investerade i klimatåtgärder 2022 ger en klimatnytta på 1857 ton co₂, och minskar driftkostnaderna med 1,1 miljoner kronor per år. Året därpå investerades återigen 25 miljoner, med en klimatnytta på 2793 ton co₂ och minskade driftkostnaderna med 1,7 Mkr/år som följd. 2024 investerades 30 miljoner kronor i åtgärder som ger en klimatnytta på 3262 ton co₂ och minskar driftkostnaderna med 1,4 miljoner kronor/år.

Kristianstad sparar halv miljon på datorer

Kristianstads kommun förlängde användningstiden för bärbara datorer från tre till fyra år. Detta ledde till en årlig utsläppsminskning i storleksordningen 40 ton koldioxidkvalenter, och den årliga besparingen är en halv miljon kronor.

Mölnadal sparar pengar med återbruk

Serviceförvaltningen i Mölnadal stad sparar både pengar och koldioxidutsläpp genom ett internt återbruk av möbler. Genom att möblera ett konferensrum med återbrukat inredning sparade kommunen över 380 000 kr och 1380 kg co₂. I en matsal kunde man spara över 50 000 kr och 1870 kg co₂ tack vare det interna återbruket.

Tidsvinster och mindre bränslenota i Eskilstuna

I Eskilstuna kommun pågår ett skifte till elbilar. Koldioxidutsläppen har minskat med 145 ton samtidigt som bränsleinköpen har minskat med 800 000 kronor. Dessutom lyfter många av kommunens enheter fram de stora tidsvinster som görs - det uppskattas att det sparas en timme per bil och vecka för varje bil som ersätts med en elbil.

Marknadens mest klimatsmarta färs?

Minska era måltidsutsläpp med upp till 97%!*

- Endast 0,63 kg CO₂e per kg
- Gjord på enbart fem ingredienser; gräart, äkerböna, sötlupin, raps och salt
- Rik på fiber & protein

farsodlarna.se

*Svenskodlad Baljväxtfärs från Färsodlarna har 97% lägre CO₂e per kg än traditionell svensk nötfärs.

Vill du veta mer?

Vid frågor kontakta: kansliet@klimatkommunerna.se

Prenumerera på vårt nyhetsbrev för att ta del av det senaste om lokalt klimatarbete. Skriv upp dig på www.klimatkommunerna.se

På vår hemsida hittar du även vår kunskapsbank - en guldgruva för kommuner som söker inspiration och vägledning

KLIMAT
KIK
KOMMUNERNA